

Maak vakmanschap zichtbaar, laat 'pareltjes' zien

Een sterke economie heeft baat bij een hoge kwaliteit van dienstverlening door de overheid. Vakmanschap is daarom van belang voor de Rijksoverheid. Maar hoe houd je als Rijksmedewerker in beleid, beheer en uitvoering in tijden van bezuinigingen en reorganisaties voldoende ruimte voor vakmanschap? Waar liggen mogelijkheden en is er ruimte? Zijn er grenzen en zoek je die ook op? Een goed ambtenaar is zich bewust van zijn of haar eigen kwaliteiten, heeft een open agenda en maakt zijn of haar vakmanschap zichtbaar.

'Inspiratie@café meets Goed Werk Hub': een bijzondere editie van de 'Goed werk Hub'. Ditmaal georganiseerd samen met het LEF future center van Rijkswaterstaat. LEF staat voor lef, durf en moed, het verleggen van grenzen en innovatie; precies hetgeen dat de 'Goed Werk hub' wil bewerkstelligen. Op maandagmiddag 4 maart 2013 kwamen zo'n vijftig Rijksmedewerkers afkomstig uit verschillende lagen en onderdelen van de Rijksoverheid zoals Rijkswaterstaat, ministerie van Infrastructuur en Milieu, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, de belastingdienst, RIVM en politie bij elkaar om ideeën uit te wisselen over het thema vakmanschap en lef 'Van grenzen naar ruimte'. Dit thema is er een in de reeks van bijeenkomsten rond Beroepstrots Rijksambtenaren die wordt georganiseerd door de Stichting Beroepseer met steun van het A+O fonds Rijk. De 'Goed Werk Hub' is een laagdrempelig en sector overschrijdend knooppunt waar kennis, ervaringen, analyses en ideeën worden gedeeld en concrete initiatieven worden uitgewerkt.

Maak vakmanschap zichtbaar

'We moeten slimmer, sneller en digitaler werken en er wordt steeds meer op efficiency en cijfers gestuurd.' Volgens Maurits Hoenders van de Stichting Beroepseer is het zichtbaar maken van vakmanschap vooral belangrijk in deze tijden van vernieuwingen bij de overheid. Het begint met eigenwaarde en beroepstrots: 'ik mag er zijn, ik kan iets goed.' Maar je moet dit ook (durven) laten zien: 'Sta voor je vak, geef grenzen aan en zoek de ruimte op, zodat je niet beknelde raakt in het werk.' 'Vandaag gaan we daarover met elkaar in gesprek, vertellen inspirerende sprekers hun persoonlijke verhaal en gaan we op zoek naar onze eigen professionele ruimte.'

Neem ruimte op de piste

Na een korte inleiding gaan de deelnemers opwarmen met een paar kleine oefeningen. Wat associeer je met professionele ruimte nemen? In de eerste opdracht gaan deelnemers aan de hand van associeerkaarten met elkaar in gesprek. Een foto van een snowboarder staat voor vrijheid, ondernemerschap, ruimte nemen op de piste, ervoor zorgen dat je niet botst en vooruit kijken om de goede koers te kiezen. Een school vissen symboliseert eigen richting, maar toch gezamenlijk. Een glijbaan laat zien dat vakmanschap soms spannend is, ga de uitdaging aan. De deelnemers zijn creatief en inventief.

De cirkel van (gebruikelijk) gedrag

De tweede oefening is een variant bedacht op de bekende 'cirkel van vertrouwen'. De deelnemers moeten met touwen hun 'cirkel van gebruikelijk' gedrag aangeven. Welke ruimte neem je? Waar ligt je grens? Waar houdt de lijn op? Of raak je verstrikt? Voor de meeste deelnemers is deze oefening erg abstract. Het doel van de oefening is bewustwording van eigen gedrag en kijken wat er gebeurt als je de grens opzoekt. Of deze boodschap de deelnemers ook bereikt is niet helemaal zeker, het zorgt wel voor de nodige ontspanning en hilarische momenten.

Benader elkaar met een open agenda

De eerste spreker is Wanda Zevenboom van het Kaderrichtlijn Water (KWR) en EU coördinator Noordzee. In 1986 komt Zevenboom bij Rijkswaterstaat dienst Noordzee terecht. Een gouden kans voor haar die ze met beide handen aangrijpt. Als beheerder gaat zij de uitdaging aan om de belangen op zee af te wegen en behartigen. 'De zee is grenzeloos en je hebt te maken met verschillende belangen zoals vissen, varen, olie-en gaswinning, het bouwen van windmolens.' Vanuit haar bewustzijn van wie ze is, wat voor haar vakmanschap is en waar ze voor staat, ging ze op creatief op zoek naar oplossingen. Als voorbeeld van geeft zij de samenwerking met de olieplatforms: 'Door met elkaar in gesprek te gaan kwamen we er achter dat we allebei baat hebben bij het terugwinnen van oliegruis dat wordt geloosd in zee. Een win-win situatie: meer winst voor de olieboeren en een schone zee voor Rijkswaterstaat'. Door met een open agenda en vanuit verbinding in contact te komen met anderen, kon ze op zoek gaan naar meer ruimte. Ze verbindt daarbij over grenzen heen.

Vakmanschap op zee

Govert Wesseling en Sjoerd Conijn, meetleiders op een schip van Rijkswaterstaat vertellen over hun vakmanschap. Zij vertellen enthousiast wat er komt kijken bij het meten van de diepte, de kwaliteit van het water en de bodem, de dichtheid van het slib, geluidsgolven en de geavanceerde apparatuur die ze daarbij nodig hebben. Daarnaast vertellen de meetleiders over de nieuwe technologie waar zij mee te maken krijgen. Behorend tot de 'jonge generatie' worden ze aangespoord om zich deze nieuwe technieken eigen te maken. 'Dit in tegenstelling tot de oude vakmensen. Die hebben soms moeite om de overstap te maken naar de mogelijkheden van nu en doen het liever op de oude manier. Daar ligt een uitdaging in de samenwerking,' aldus Conijn. 'Daarnaast moeten wij als meetleiders van de hoed en de rand weten. Als je bedenkt dat wij met een kleine crew kilometers uit de kust zijn, waar we niet even een helpdesk kunnen bellen, is deskundigheid en vakmanschap een must.'

Ruimte voor persoonlijke verhalen

Na de presentaties gaan de deelnemers gaan in groepen uiteen om persoonlijke verhalen te delen. Vanuit eigen expertise en vakgebied vertellen de deelnemers over hun werk en waar zij trots op zijn. Veel hoopvolle en bemoedigende woorden: 'Geloof in de ambtenarij, er is meer ruimte dan je denkt', 'Zoek uit wat je zelf wil en draag dat uit', 'Er kan vaak veel meer dan je denkt, ook in tijden van reorganisaties.' De deelnemers gaan op zoek naar gemeenschappelijke elementen, thema's en concretisering en formuleren de kern in twee zinnen.

Vakmanschap begint bij onszelf

De uitkomsten van de groepsopdracht worden plenair gedeeld. Enkele uitkomsten en tips van deelnemers:

- Maak vakmanschap zichtbaar, laat 'pareltjes' zien
- Onderzoek je eigen grenzen en ruimte, dan pas kun je ruimte voor anderen maken
- Zorg dat je vertrouwen hebt maar ook vertrouwen geeft
- Onafhankelijke rationaliteit: gebruik je gezonde verstand
- Neem initiatief en toon passie en gedrevenheid
- Door zelf transparant te zijn krijg je vertrouwen

Om deze woorden ook om te zetten in concrete actiepunten krijgen alle deelnemers een ansichtkaart uitgereikt. Op deze kaart schrijven zij een reminder aan zichzelf, met een actiepoint om hun professionele ruimte meer te benutten en zichtbaar te maken. De kaart valt een dezer dagen bij de deelnemers in de brievenbus.

Slotreflectie

Maurits Hoenders sluit af: 'Opvallend is dat vakmanschap begint bij onszelf, bewustwording wie wij zelf zijn. Daarnaast vergt het moed om dingen anders aan te pakken dan je gewend bent. Zoek de grens eens op en kijk eens verder dan de al bewandelde paden.'

Meer informatie

Meer over de bijeenkomsten Beroepstrots Rijksambtenaren vind je op de site van het A+O fonds Rijk www.aofondsrijk.nl. Ook op de site van de Stichting Beroepseer www.beroepseer.nl vind je informatie over de Goed Werk Hubs.